

Tlač a informácie

Všeobecný súd Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 97/21
v Luxemburgu 9. júna 2021

Rozsudok vo veci T-47/19
Dansk Erhverv/Komisia

Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatovalo, že nevyberanie zálohy za určité obaly nápojov predávaných nemeckými prihraničnými obchodmi zákazníkom s bydliskom v Dánsku nepredstavuje štátu pomoc

Komisia nebola schopná prekonať v štádiu predbežnej fázy všetky vážne ťažkosti, s ktorými sa stretla pri určení, či nevyberanie zálohy predstavuje štátnu pomoc

Nemecká spolková právna úprava „VerpackV“¹ preberá smernicu 94/62 o obaloch a odpadoch z obalov². Pre určité jednorazové obaly nápojov táto právna úprava zavádza systém zálohy zahŕňajúcej daň z pridanej hodnoty (DPH), ktorá musí byť vybraná vo všetkých štádiách distribučného reťazca až po predaj konečnému spotrebiteľovi a jej suma musí byť vrátená po vrátení obalu. Nevybratie tejto zálohy predstavuje správny priestupok, ktorý možno sankcionovať pokutou v maximálnej výške 100 000 eur.

V súlade s rozdelením právomocí stanoveným v Základnom zákone Nemecka patrí vykonanie tejto právnej úpravy do právomoci regionálnych orgánov, ktoré ju môžu uplatniť prostredníctvom správneho príkazu alebo uložením pokút. V tomto rámci orgány Šlezvicka-Holštajnska a Meklenburska-Predného Pomoranska (Nemecko) dospeli k záveru, že povinnosť vybrať zálohu sa neuplatňuje na prihraničné obchody, ak boli nápoje predané výlučne zákazníkom s bydliskom v Dánsku a ak sa títo zákazníci písomne zavazovali (podpísaním vývozného vyhlásenia) skonzumovať tieto nápoje a zlikvidovať ich obal mimo nemeckého územia.

Keďže sa Dansk Erhverv, profesijné združenie zastupujúce záujmy dánskych podnikov, domnievalo, že toto oslobodenie od vyberania zálohy za jednorazové nápojové obaly viedlo k poskytnutiu protiprávnej pomoci, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom skupine maloobchodných podnikov zo severu Nemecka, podalo Komisii sťažnosť v oblasti štátnej pomoci. Na záver fázy predbežného preskúmania Komisia prijala rozhodnutie, v ktorom konštatovala, že sporné opatrenia, teda nevyberanie zálohy, nevyberanie DPH súvisiacej so zálohou a neuloženie pokuty podnikom, ktoré nevyberajú zálohu, nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ³.

Dňa 23. januára 2019 podalo Dansk Erhverv proti tomuto rozhodnutiu žalobu o neplatnosť. Pri preskúmaní tejto žaloby Všeobecný súd Európskej únie poskytol dôležité spresnenia jednak o vzťahu ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci s inými ustanoveniami práva Únie alebo vnútroštátneho práva a jednak o dôsledkoch, ktoré treba v oblasti pokút vyvodiť z existencie ťažkostí pri výklade normy uplatniteľnej na určenie existencie štátnych prostriedkov.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd spresňuje, v akom rozsahu sa porušenia ustanovení, ktoré sa netýkajú práva štátnej pomoci, možno účinne dovolávať na účely preukázania nezákonnosti

¹ Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen (Verpackungsverordnung) je nariadením z 21. augusta 1998 o predchádzaní a recyklácii odpadov z obalov (BGBl. 1998 I, s. 2379).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov (Ú. v. ES L 365, 1994, s. 10; Mim. vyd. 13/013, s. 349).

³ Rozhodnutie Komisie C(2018) 6315 final zo 4. októbra 2018 o štátnej pomoci SA.44865 (2016/FC) – Nemecko – Údajná pomoc v prospech nemeckých pohraničných obchodov s nápojmi.

rozhodnutia prijatého v tejto oblasti Komisiou. V tejto súvislosti podľa Všeobecného súdu treba rozlišovať podľa toho, či rozhodnutie Komisie rozhoduje o zlučiteľnosti pomoci s vnútorným trhom alebo či sa vyjadruje k existencii pomoci. V prvom prípade, keďže pomoc, ktorá niektorými svojimi podmienkami porušuje iné ustanovenia Zmluvy o FEÚ, nemôže byť vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom, porušenia iných ustanovení Zmluvy o FEÚ, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, vnútroštátnym opatrením kvalifikovaným ako štátna pomoc sa možno účinne dovolávať na účely spochybnenia zákonnosti rozhodnutia, v zmysle ktorého sa Komisia domnieva, že takáto pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom.

Naopak, podľa Všeobecného súdu to neplatí pre rozhodnutia o existencii štátnej pomoci. V tejto súvislosti poznamenáva, že je pravda, že článok 11 ZFEÚ stanovuje, že požiadavky ochrany životného prostredia musia byť začlenené do vymedzenia a uskutočňovania politik a činností Únie. Takéto začlenenie sa však má uskutočniť na úrovni preskúmania zlučiteľnosti pomoci a nie pri preskúmaní jej existencie. Keďže zohľadnenie dôvodu všeobecného záujmu je neúčinnou okolnosťou v štádiu kvalifikácie štátnej pomoci, Všeobecný súd sa domnieva, že okolnosti, že vnútroštátne opatrenie porušuje iné ustanovenia práva Únie než ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, sa nemožno ako takej úspešne dovolávať, aby sa preukázalo, že toto opatrenie je štátnou pomocou. Bolo by teda v rozpore so znením článku 107 ods. 1 ZFEÚ domnievať sa, že keďže vnútroštátne opatrenie porušuje iné ustanovenia Zmlúv, predstavuje štátnu pomoc, hoci nespĺňa podmienky výslovne stanovené týmto ustanovením na účely identifikácie pomoci.

Podľa Všeobecného súdu o to viac to platí, pokiaľ ide o ustanovenia práva členského štátu. Tak z potreby jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti totiž vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a pôsobnosť, si v zásade vyžaduje v celej Európskej únii samostatný a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou. Všeobecný súd však konštatoval, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov. Okrem toho nie je úlohou Komisie, ale príslušných vnútroštátnych súdov preskúmať zákonnosť vnútroštátnych opatrení z hľadiska vnútroštátneho práva. V tejto súvislosti ak by sa pripustilo, že porušenie ustanovení práva členského štátu musí viesť Komisiu k tomu, aby kvalifikovala vnútroštátne opatrenia ako štátnu pomoc, Komisia by mohla rozhodnúť o zákonnosti týchto opatrení z hľadiska vnútroštátneho práva v rozpore s právomocou vnútroštátnych súdov.

Všeobecný súd tak **odmietol tvrdenie združenia Dansk Erhverv, podľa ktorého Komisia mala pri skúmaní, či opatrenie spočívajúce v oslobodení od vyberania zálohy predstavuje štátnu pomoc, zohľadniť povinnosti Nemecka vyplývajúce zo smernice 94/62, zo zásady „znečisťovateľ platí“ a z nemeckého práva.**

V druhom rade pri skúmaní výhrady založenej na tom, že Komisia nesprávne posúdila, či neuloženie pokuty predstavuje zvýhodnenie financované zo štátnych prostriedkov, uplatnila nové právne kritérium založené na existencii ťažkostí pri výklade dotknutej právnej úpravy, Všeobecný súd uvádza, že v prejednávanej veci je neuloženie pokuty neoddeliteľné od nevyberania zálohy, a teda od výkladu platnej právnej úpravy zavedenej do praxe príslušnými nemeckými regionálnymi orgánmi. Takýto kontext však nezodpovedá žiadnej z hypotéz doteraz skúmaných judikatúrou v oblasti pokút.

Za týchto podmienok podľa Všeobecného súdu Komisia správne vychádzala z nového právneho kritéria založeného na súvislosti medzi výkladom príslušnej právnej úpravy a výkonom represívnej právomoci orgánmi, ktoré touto právomocou disponujú, na účely preskúmania, či neuloženie pokuty možno považovať za zvýhodnenie financované zo štátnych prostriedkov. Komisia sa tiež správne domnievala, že ťažkosti pri výklade právnej úpravy mohli v zásade vylúčiť, že neuloženie pokuty sa bude považovať za oslobodenie od pokuty predstavujúce štátnu pomoc. Situácia, v ktorej existujú ťažkosti pri výklade normy, ktorej porušenie môže byť sankcionované uložením pokuty, sa totiž z hľadiska predmetnej výhody jasne odlišuje od situácie, v ktorej sa príslušný orgán rozhodne oslobodiť podnik od zaplatenia pokuty, ktorú by musel znášať na základe právnej úpravy. V prvom prípade na rozdiel od toho, čo platí v druhom prípade, neexistuje už existujúci záväzok. Vzhľadom na neurčitý dosah normy sa totiž existencia protiprávneho správania nezdá

byť zjavná a sankcia za takéto správanie pokutou sa teda v takejto situácii neistoty nezdá byť potrebná alebo nevyhnutná.

Všeobecný súd však spresňuje, že kritérium založené na existencii ťažkostí pri výklade uplatniteľnej právnej úpravy sa môže uplatniť len za predpokladu, že tieto ťažkosti sú dočasné a že sú súčasťou procesu postupného objasňovania noriem. Komisia teda neodkázala na povahu, ktorá je dočasná a zároveň inherentná postupnému objasňovaniu noriem a výkladovým problémom, hoci na to, aby bolo možné dospieť k záveru o neexistencii štátnych prostriedkov, musia byť tieto dve podmienky splnené. V tejto súvislosti pokiaľ ide o dočasnú povahu prípadných ťažkostí pri výklade právnej úpravy, Všeobecný súd poznamenáva, že **Komisia neuvádza žiadnu osobitnú okolnosť umožňujúcu odôvodniť pretrvávanie takejto neistoty od roku 2005, alebo dokonca od roku 2003. Okrem toho, pokiaľ ide o povahu inherentnú postupnému objasňovaniu noriem a ťažkostí pri výklade právnej úpravy, konštatuje sa, že žiadna skutočnosť v spise neumožňuje dospieť k záveru, že takéto ťažkosti boli vyhladené.**

V dôsledku toho **Všeobecný súd rozhodol, že Komisia vychádzala z nesprávneho právneho posúdenia, keď dospela k záveru, že podmienka týkajúca sa štátnych prostriedkov nebola splnená bez toho, aby preskúmala, či ťažkosti s výkladom, z ktorých vychádzala, boli dočasné a inherentné postupnému objasňovaniu noriem.** Toto konštatovanie predstavuje nepriamy dôkaz umožňujúci domnievať sa, že Komisia nebola schopná prekonať v štádiu tejto predbežnej fázy všetky vážne ťažkosti, s ktorými sa stretla pri určení, či nevyberanie zálohy a neuloženie pokuty predstavujú štátnu pomoc. **Vzhľadom na to, že boli identifikované ďalšie nepriame dôkazy o vážnych ťažkostiach, ktoré Komisia nemohla prekonať počas fázy predbežného preskúmania, Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu.**

UPOZORNENIE: Odvolanie proti rozhodnutiu Všeobecného súdu obmedzujúce sa len na právne otázky možno podať na Súdny dvor v lehote dvoch mesiacov a desiatich dní od jeho doručenia.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Všeobecný súd.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499